

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Търговския закон

(Обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 21, 39, 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г., бр. 19, 31 и 58 от 2003 г., бр. 31, 39, 42, 43, 66, 103 и 105 от 2005 г., бр. 38, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 59, 92 и 104 от 2007 г. и бр. 50, 67, 70, 100 и 108 от 2008 г., бр. 12, 23, 32, 47 и 82 от 2009 г., бр. 41 и 101 от 2010 г., бр. 14, 18 и 34 от 2011 г. и бр. 53 и 60 от 2012 г.)

§ 1. В чл. 287 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Разпоредбите на чл. 303, ал. 2 и 3, чл. 307а и 307б се прилагат и когато поне една от страните по сделката е лице по чл. 2, т. 2.”

§ 2. В чл. 303 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създават се ал. 2 - 4:

„(2) Ако друго не е уговорено, плащането трябва да се извърши от длъжника в срок от 30 дни от получаването на фактурата или на друга покана за плащане. Когато денят на получаване не може да се установи или когато фактурата или поканата са получени преди получаването на стоката или услугата, срокът започва да тече от деня на получаване на стоката или услугата. Страните могат да уговорят срок за плащане, по-дълъг от 60 дни, при условията на чл. 307б.

(3) Когато договорът или законът предвиждат преглеждане или приемане на стоката или услугата, срокът по ал. 2 започва да тече от приемането или от приключване на преглеждането, ако фактурата или поканата за плащане са получени от длъжника преди това. Ако друго не е уговорено, срокът за преглеждане или приемане е 30 дни от получаването на стоката или услугата. В тези случаи страните могат да уговорят по-дълъг срок при условията на чл. 307б, включително когато страна по договора е възложител по чл. 7, т. 1 - 4 от Закона за обществените поръчки.

(4) Когато длъжникът е възложител по чл. 7, т. 1 - 4 от Закона за обществените поръчки и естеството на стоката или услугата - предмет на сделката, позволяват това, допуска се уговаряне на срок за плащане, който може да е по-дълъг от 30, но не повече от 60 дни.”

§ 3. Създава се чл. 307а:

„Неизпълнение на парично задължение

Чл. 307а. При забава на изпълнението на парично задължение, когато кредиторът е изпълнил задълженията си по договор и ако друго не е уговорено, без да е необходима покана, той има право на обезщетение в размер на законната лихва, както и на разноски за събиране на вземането си в размер 80 лева. Кредиторът може да търси разноски и обезщетение за вреди в по-висок размер съобразно общите правила.”

§ 4. Създава се чл. 307б:

„Ограничаване на отговорността

Чл. 307б. Клаузи, които изключват или ограничават отговорността по чл. 307а, имат действие само когато длъжникът не е възложител по чл. 7, т. 1 - 4 от Закона за обществените поръчки и естеството на стоката или услугата - предмет на сделката, или обективна причина оправдават това.”

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 5. Този закон въвежда изискванията на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (ОВ, L 48/1 от 23 февруари 2011 г.).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 6. В чл. 3 от Закона за лечебните заведения (обн., ДВ, бр. 62 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 88 и 113 от 1999 г., бр. 114 от 1999 г., бр. 36, 65 и 108 от 2000 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 2001 г. - бр. 51 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 28 и 62 от 2002 г., бр. 83, 102 и 114 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 46, 76, 85, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 53 и 59 от 2007 г., бр. 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 99 и 101 от 2009 г., бр. 38, 59, 98 и 100 от 2010 г., бр. 45 и 60 от 2011 г. и бр. 54 и 60 от 2012 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 5:

„(5) Лечебните заведения по чл. 5, ал. 1 и държавните лечебни заведения – търговски дружества, извършват плащания по сделките по ал. 4 в срок от шестдесет дни от деня на получаване на фактура или на друга покана за плащане.”

2. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 2012 г.
и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Щецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон

С проекта на Закон за изменение и допълнение на Търговския закон се въвеждат изискванията на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (ОВ, L 48/1 от 23 февруари 2011 г.), наричана по-нататък „Директива 2011/7/ЕС“. Крайният срок за транспонирането на директивата е 16 март 2013 г.

Изготвянето и приемането на законопроекта е мярка 35 от Плана за действие за 2012 г. от мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз.

Целта както на директивата, така и на законопроекта, е да се въведат законодателни мерки, чрез които да се противодейства на наложилата се напоследък практика плащанията по търговски сделки между отделни предприятия или между предприятия и държавни органи да се извършват с голямо закъснение. Това оказва отрицателен ефект върху ликвидните активи и усложнява финансовото управление на предприятията. Забавените плащания се отразяват на конкурентоспособността и жизнеспособността на дружествата, особено на малките и средните предприятия.

Забавените плащания могат да бъдат причина и за фалити на жизнеспособни предприятия, като в най-лошия случай имат потенциал да дадат началото на серия фалити по веригата на доставки. Този риск сериозно се увеличава в условията на икономически спад, когато достъпът до финансиране е особено труден и като цяло се отразява негативно на икономическия живот.

Забавата на дължимите плащания е привлекателна алтернатива за длъжниците поради ниските или отсъстващите лихви за забава и бавните процедури по събиране на вземанията. За да бъдат обезсърчени добилите популярност практики за забавяне на плащанията, са необходими промени, които да създадат култура на плащане в срок. Тези промени включват въвеждането на нови разпоредби относно сроковете за плащане (§ 2 – чл. 303, ал. 2 - 4) и обезщетяването на кредиторите за понесените разходи (§ 3 - чл. 307а), както и *inter alia* определянето на изключването на правото на обезщетяване за разносните по събирането като явна злоупотреба (§ 4 - чл. 307б).

Във връзка с необходимостта от справедливо обезщетение за разноските по събиране на вземането вследствие на забавено плащане в § 3 (чл. 307а) се предвижда, че наред с възможността да търси разноски и обезщетение съобразно общите правила кредиторът има право на фиксирана сума в размер 80 лв. Целта на обезщетението под формата на фиксирана сума е да се спести на кредитора доказването на административните и вътрешните разноски, свързани със събиране на вземането.

В съответствие с Директива 2011/7/Е законопроектът предвижда съществуването на два режима – диспозитивен и императивен, в зависимост от качеството на длъжника. Когато длъжник по търговска сделка е субект по чл. 7 т. 1 - 4 от Закона за обществените поръчки, страните по сделката не могат да уговорят условия, които се отклоняват от предвиденото в чл. 303, ал. 2 и 3 и чл. 307а (чл. 303, ал. 4 и чл. 307б). Извън тази хипотеза правилата на чл. 303, ал. 2 и 3 и на чл. 307а имат диспозитивен характер, а рамката, в която страните по сделката могат да се отклоняват от тях, се дава от общите правила на облигационното право, или т. нар. в директивата „явна злоупотреба“.

Предвиждането на по-строги правила за субектите по чл. 7, т. 1 - 4 от Закона за обществените поръчки се налага, защото източниците на приходи на публичните органи са по-сигурни, предвидими и непрекъснати. Публичните органи получават финансиране при по-привлекателни условия, като същевременно зависят в по-малка степен от изграждането на стабилни търговски връзки.

В съответствие с предлаганите изменения на Търговския закон със заключителна разпоредба (§ 6) се предлага промяна в Закона за лечебните заведения, която предвижда лечебните заведения по чл. 5, ал. 1 и държавните лечебни заведения – търговски дружества, да извършват плащанията по търговски сделки в срок 60 дни.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Дянков)

